Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0157

Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumi par Ziemeļmaķedoniju

Eiropas Parlamenta 2025. gada 9. jūlija rezolūcija par Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumiem par Ziemeļmaķedoniju (2025/2021(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ziemeļmaķedonijas Republiku, no otras puses[1],

– ņemot vērā Ziemeļmaķedonijas 2004. gada 22. marta pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropadomes 2005. gada 16. decembra lēmumu piešķirt Ziemeļmaķedonijai ES kandidātvalsts statusu,

– ņemot vērā Eiropadomes 2003. gada 19. un 20. jūnija secinājumus par Rietumbalkāniem, tostarp to pielikumu “Saloniku darba kārtība Rietumbalkānu valstīm — ceļā uz Eiropas integrāciju”,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1529 (2021. gada 15. septembris), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1449 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu[3],

---

1 OV L 84, 20.3.2004., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. februāra paziņojumu “Pievienošanās procesa uzlabošana — ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem” (COM(2020)0057),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu “2023. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku” (COM(2023)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments “2023. gada ziņojums par Ziemeļmaķedoniju” (SWD(2023)0693),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu “Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem”(COM(2023)0691),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 20. marta paziņojumu par reformām pirms ES paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu “2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā” (COM(2024)0800), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments “2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija atsevišķās valstīs — Ziemeļmaķedonija” (SWD(2024)0830),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 30. oktobra paziņojumu “2024. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku” (COM(2024)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments “2024. gada ziņojums par Ziemeļmaķedoniju” (SWD(2024)0693),

– ņemot vērā Ziemeļmaķedonijas reformu programmu, ko Komisija 2024. gada 23. oktobrī apstiprināja saskaņā ar Reformu un izaugsmes mehānismu,

– ņemot vērā 2023. gada 13. decembra un 2024. gada 18. decembra Briselē notikušo ES un Rietumbalkānu samitu deklarācijas, kā arī ES un Rietumbalkānu samitus, kas notika attiecīgi 2018., 2020. un 2021. gadā Sofijā, Zagrebā un *Brdo pri Kranju*, deklarācijas un Deklarāciju par kopējo reģionālo tirgu un Deklarāciju par zaļo programmu Rietumbalkāniem, par kurām 2020. gada 10. novembrī tika panākta vienošanās Sofijas samitā Berlīnes procesa ietvaros,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 18. jūlija secinājumu par paplašināšanos – Ziemeļmaķedonija un Albānija un Padomes 2024. gada 17. decembra secinājumus,

– ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas / Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (ODIHR) vēlēšanu novērošanas misijas 2024. gada 23. septembra galīgo ziņojumu par Ziemeļmaķedonijā notikušajām 2024. gada 24. aprīļa prezidenta vēlēšanām un 2024. gada 8. maija parlamenta vēlēšanām,

– ņemot vērā 2014. gada 28. augustā sākto Berlīnes procesu,

– ņemot vērā Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas Republikas sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līgumu, kas parakstīts 2017. gada 1. augustā un ratificēts 2018. gada janvārī,

– ņemot vērā 2018. gada 17. jūnija Galīgo nolīgumu par to domstarpību atrisināšanu, kuras izklāstītas Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijās 817 (1993. g.) un 845 (1993. g.), par 1995. gada pagaidu nolīguma izbeigšanu un stratēģiskās partnerības izveidi starp Grieķiju un Ziemeļmaķedoniju, sauktu arī par Prespas nolīgumu,

– ņemot vērā kopīgo dienestu darba dokumentu "Mērķi un rādītāji Dzimumu līdztiesības rīcības plāna III (2021.–2025. gadam) īstenošanas satvaram" (SWD(2020)0284), kas pievienots Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. novembra kopīgajam paziņojumam "ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (GAP) III — vērienīgs redzējums par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm ES ārējā darbībā" (JOIN(2020)0017), kā arī valsts līmeņa īstenošanas plānu (*CLIP*) Ziemeļmaķedonijai,

– ņemot vērā Eiropas Komisijas ziņojumu pret rasismu un neiecietību (*ECRI*) attiecībā uz Ziemeļmaķedoniju, kas pieņemts 2023. gada 29. jūnijā un publicēts 2023. gada 20. septembrī,

– ņemot vērā deklarāciju un kopīgos ieteikumus, kas pieņemti ES un Ziemeļmaķedonijas Apvienotās parlamentārās komitejas 23. sanāksmē, kura notika Skopjē 2025. gada 27. un 28. februārī,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Ziemeļmaķedoniju, jo īpaši 2019. gada 24. oktobra rezolūciju par pievienošanās sarunu sākšanu ar Ziemeļmaķedoniju un Albāniju[1],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0118/2025),

A. tā kā Ziemeļmaķedonija kopš 2005. gada ir ieguvusi ES kandidātvalsts statusu un 2023. gada decembrī sekmīgi pabeidza skrīninga procesu;

B. tā kā Ziemeļmaķedonijas iedzīvotāju vēlme kļūt par ES dalībvalsti ir ļāvusi panākt progresu demokrātijas un sociālekonomisko reformu jomā, savukārt pievienošanās process dažādu iemeslu dēļ joprojām saskaras ar nevēlamiem kavējumiem;

---

[1] OV C 202, 28.5.2021., 86. lpp.

C. tā kā ES kopš 2020. gada ir mobilizējusi makrofinansiālās palīdzības aizdevumus aptuveni 210 miljonu EUR apmērā, kuru mērķis ir stabilizēt Maķedonijas ekonomiku, palīdzēt tai atgūties no Covid–19 pandēmijas un paātrināt reformu progresu;

D. tā kā Ziemeļmaķedonija ir partnere, kas lielākajā daļā gadījumu ir pieskaņojusies ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai, un tai ir bijusi konstruktīva loma reģionā; tā kā Ziemeļmaķedonijas nesenā atturēšanās no Apvienoto Nāciju Ģenerālās asamblejas 2025. gada 24. februāra rezolūcijas ES-11/7 par Ukrainu un tās līdzsponsorēšana alternatīvai rezolūcijai, ko atbalsta Amerikas Savienotās Valstis, liecina par negaidītām un nevēlamām izmaiņām tās ārpolitikas saskaņošanā;

E. tā kā Ziemeļmaķedonija piedalās ES militārajās krīzes pārvarēšanas operācijās, tostarp *EUFOR Althea* Bosnijā un Hercegovinā;

F. tā kā kopš tā laika Padome 2022. gada jūlijā ir nonākusi pie jauniem secinājumiem, kas nozīmē, ka Ziemeļmaķedonijai ir jāpieņem atlikušās konstitucionālās izmaiņas saskaņā ar tās saistībām, lai varētu nekavējoties pabeigt pievienošanās sarunu sākuma posmu;

G. tā kā ģeopolitiskās pārmaiņas, karš Ukrainā, dezinformācija un maldinoša informācija spēcīgi ietekmē visas Eiropas valstis gan politiski, gan ekonomiski;

H. tā kā Ziemeļmaķedonija joprojām ir ārvalstu ļaunprātīgas informācijas ietekmēšanas operāciju, tostarp centieni sagraut valsts sociālo struktūru un izmantot pret ES vērstu noskaņojumu kā ieroci, mērķis, jo īpaši izmantojot serbu valodas tabloīdus un medijus, kas darbojas kā Kremļa vēstījumu reģionālie pastiprinātāji un kam ir ievērojama ietekme; tā kā Ziemeļmaķedonija laikposmā no 2018. līdz 2023. gadam izraidīja 13 Krievijas diplomātus par darbībām, kas nav saderīgas ar viņu diplomātu statusu, un tas liecina, ka joprojām pastāv slēpti ietekmes tīkli; tā kā Ķīna ir centusies paplašināt savu ietekmi, izmantojot informācijas kontroli, investīciju diplomātiju un piespiedu klauzulas infrastruktūras aizdevumu nolīgumos;

I. tā kā Ziemeļmaķedonijas iestādes ir ierosinājušas tādus risinājumus konstitucionālām pārmaiņām, kas neatbilda Padomes 2022. gada jūlija secinājumu nosacījumiem;

J. tā kā no ikvienas pievienošanās sarunvalsts sagaida, ka tā ievēros demokrātiskās vērtības, tiesiskumu un cilvēktiesības, kā arī ES tiesību aktus;

K. tā kā Padome nav nepārprotami izslēgusi jaunu papildu nosacījumu pieņemšanu pievienošanās sarunu sākšanai;

1. atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu Ziemeļmaķedonijas pastāvīgajai un nemitīgajai apņēmībai pievienoties ES un nepieciešamajām

pārveidojošajām izmaiņām, kas vajadzīgas, lai izpildītu pievienošanās kritērijus; atzinīgi vērtē valsts apņemšanos integrēties Eiropā un mudina turpināt centienus virzīt ES atbilstīgas reformas, neraugoties uz problēmām un neveiksmēm, kas ir pārbaudījušas Maķedonijas sabiedrības pacietību un uzticēšanos;

2. uzsver, ka pievienošanās ES joprojām ir politiskās gribas jautājums, izpildot kritērijus un īstenojot saistības, par kurām panākta vienošanās, gan attiecībā uz nepieciešamo reformu veikšanu, gan nepieciešamo konstitucionālo grozījumu pieņemšanu;

3. atgādina, ka ir jāsaglabā ES integrācijas procesa impulss un paļaušanās uz to; norāda, ka Ziemeļmaķedonija joprojām apliecina apņemšanos integrēties ES un pārņemt ES politikas; aicina ātri virzīt pievienošanās sarunas, vienlaikus norādot, cik svarīgi ir pieņemt konstitucionālos grozījumus; mudina Eiropadomi publiski un nepārprotami norādīt, ka Padome plāno ātri un bez nosacījumiem pieņemt pozitīvu lēmumu sākt nākamo posmu pievienošanās sarunās ar Ziemeļmaķedoniju, tiklīdz būs izpildīti tās 2022. gada 18. jūlija secinājumu nosacījumi; mudina visas Ziemeļmaķedonijas politiskās partijas iesaistīties konstruktīvā dialogā, lai panāktu nepieciešamo vienprātību par šiem grozījumiem, kas stiprinātu valsts etnisko daudzveidību un paātrinātu tās virzību uz dalību ES; uzskata, ka ir būtiski stiprināt saikni starp dažādām etniskajām grupām, lai uzlabotu sociālo kohēziju un nodrošinātu efektīvāku pārvaldību; aicina dalībvalstis, Padomi un Komisiju nodrošināt pievienošanās procesa paredzamību un uzticamību, lai arī paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs saglabātu iedzīvotāju atbalstu pievienošanās procesam;

4. atzinīgi vērtē to, ka 2023. gada beigās tika sekmīgi pabeigts Ziemeļmaķedonijas tiesību aktu skrīninga process; mudina Ziemeļmaķedoniju pieņemt konstitucionālos grozījumus, ko valsts apņēmās veikt un īstenot, kā to prasījusi Padome, lai pievienošanās sarunu process varētu turpināties;

5. atzinīgi vērtē Maķedonijas iedzīvotāju apņemšanos integrēties ES un atbalstu šim projektam divdesmit gadus pēc procesa uzsākšanas; mudina Komisiju darīt visu iespējamo, lai palīdzētu Ziemeļmaķedonijas iestādēm veikt nepieciešamos pasākumus pirms nākamā sarunu posma, kā arī turpmāk sarunu procesā palīdzēt piepildīt iedzīvotāju un valsts cerības un izpētīt visus pasākumus pakāpeniskai integrācijai ES struktūrās, tādējādi palielinot uzticēšanos ES un tās demokrātiskajām vērtībām;

6. atgādina, ka pievienošanās procesu nevajadzētu izmantot, lai risinātu divpusējus strīdus, kavētu uz nopelniem balstītu progresu virzībā uz Eiropu vai pārspētu Savienības plašākas stratēģiskās intereses, un ka šādi strīdi būtu drīzāk jārisina, izmantojot atvērtu dialogu un patiesu sadarbību; uzsver, ka pievienošanās sarunās būtu jāievēro skaidru

virziens, vadoties pēc objektīviem kritērijiem un pamatojoties tikai uz nopelniem un pievienošanās kritēriju (Kopenhāgenas kritēriju) izpildi, kas prasa padziļinātas reformas visās pamatjomās, kā arī stabilu iestāžu klātbūtni, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību;

7. atkārtoti apstiprina, ka valodas, kultūras un nacionālās identitātes respektēšana ir ES pievienošanās procesa būtiska sastāvdaļa un demokrātiskas sabiedrības stūrakmens, ko vēl vairāk apstiprinās, pievienojoties Eiropas valstu saimē;

8. atkārtoti aicina uzlabot ES spēju rīkoties, reformējot lēmumu pieņemšanu, tostarp ieviešot kvalificēta vairākuma balsošanu par pievienošanās procesa starpposmiem, jo īpaši attiecībā uz sarunu sākšanu un atsevišķu sarunu kopu un sadaļu uzsākšanu un pabeigšanu;

9. atzinīgi vērtē jauno reformu un izaugsmes mehānismu Rietumbalkāniem, no kura Ziemeļmaķedonija saņems dotācijas un aizdevumus 750 miljonu EUR apmērā, ja tā izpildīs nosacījumus, kas izklāstīti tās reformu programmā; šajā sakarībā atzinīgi vērtē izcilo un vērienīgo reformu programmu, kurā noteikti skaidri un pārredzami mērķi un uzdevumi, un aicina iestādes koncentrēties uz tās stingru īstenošanu; uzsver, ka ir jākoncentrējas uz reformu stimulēšanu un ekonomikas stabilitātes stiprināšanu, kā arī uz valsts pārvaldi, pārvaldību, tiesiskumu un cīņu pret korupciju, dekarbonizāciju un zaļo pārkārtošanos, digitalizāciju, savienojamību un cilvēkkapitāla attīstību, vienlaikus risinot sociālās problēmas;

10. norāda uz finanšu līdzekļiem, ko Ziemeļmaķedonija ir saņēmusi no atsevišķām dalībvalstīm, un labo sadarbību to starpā; tomēr pauž šaubas par alianšu stiprināšanu ar neliberāliem režīmiem;

11. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas pastāvīgo apņemšanos attiecībā uz ES integrācijas procesu un pauž nožēlu par kavēšanos pievienošanās procesā; atzinīgi vērtē etnisko grupu savstarpējo attiecību stabilitāti un mudina turpināt centienus tas nodrošināšanai, kā arī Ohridas pamatnolīguma īstenošanu;

12. mudina Ziemeļmaķedoniju sasniegt taustāmus rezultātus, ievērojot ES cerības saskaņā ar sarunu programmu un Padomes 2022. gada jūlija secinājumiem, tostarp attiecīgās konstitucionālās izmaiņas saskaņā ar valsts saistībām;

13. mudina Ziemeļmaķedoniju padarīt intensīvākus centienus tiesiskuma un tiesu iestāžu neatkarības stiprināšanā, tostarp tiesnešu iecelšanā un Tieslietu padomes darbā, apkarot korupciju, reformēt valsts pārvaldi, kā arī uzlabot pārredzamību un situāciju mediju īpašumtiesību koncentrācijas jomā; mudina turpināt īstenot sistēmiskus pasākumus, lai nodrošinātu pārvaldības pārredzamību un efektivitāti;

14. pauž patiesu ar skumjām pildītu un sirsnīgu solidaritāti pēc traģiskā *Kočani* naktskluba ugunsgrēka, kura rezultātā gāja bojā vairāk nekā 50 jaunieši un tika savainoti vairāk nekā 150 citi, un izsaka līdzjūtību cietušajiem un viņu ģimenēm; atzinīgi vērtē ES civilās aizsardzības mehānisma ātro izmantošanu un palīdzību, ko dalībvalstis sniedza, lai glābtu pēc iespējas vairāk dzīvību; uzteic kaimiņvalstis un ES valstis, jo īpaši Grieķiju un Bulgāriju, par tūlītēju atbalstu un solidaritāti, ko tās izrādīja, un par medicīnisko aprūpi, ko tās sniedza cietušajiem;

Demokrātisko iestāžu darbība

15. norāda — lai gan demokrātiskās iestādes Ziemeļmaķedonijā darbojas apmierinoši, politiskā polarizācija joprojām ir galvenais šķērslis nepieciešamajām reformām; aicina šīs valsts parlamentā pārstāvētās politiskās partijas sadarboties, lai panāktu vienošanos par šīm reformām;

16. atzinīgi vērtē to, ka Ziemeļmaķedonijas Republikas Asambleja (*Sobranie*) ir pieņēmusi jaunu reglamentu, ko sekmējis Eiropas Parlaments Žana Monē dialoga ietvaros; tomēr uzsver, ka pastāvīga politiskā polarizācija joprojām kavē svarīgas reformas un amatpersonu iecelšanu; uzsver, ka partiju savstarpēja sadarbība un uzlabots politiskais klimats joprojām ir būtiski, lai paātrinātu ar dalību ES saistītu reformu īstenošanu un stiprinātu demokrātiskās iestādes;

17. ar bažām norāda, ka aptuveni puse no visiem *Sobranie* 2023. gadā pieņemtajiem tiesību aktiem tika apstiprināti, īstenojot vienkāršotas procedūras; aicina *Sobranie* uzlabot likumdošanas plānošanu un kvalitāti, izmantojot pienācīgas apspriešanās procedūras un parlamentāro uzraudzību, jo īpaši ņemot vērā Žana Monē dialoga secinājumus un izvairīties no paātrinātām procedūrām;

18. uzsver — lai gan 2024. gada parlamenta un prezidenta vēlēšanas bija konkurētspējīgas un demokrātiskas un ir veikti grozījumi Vēlēšanu kodeksā, joprojām ir vajadzīga visaptveroša vēlēšanu reforma; kategoriski aicina īstenot vēl neizpildītos EDSO/*ODIHR* un Venēcijas komisijas ieteikumus, veicot iekļaujošu Vēlēšanu kodeksa pārskatīšanu, vienlaikus uzsverot, cik svarīgi ir izolēt turpmākos vēlēšanu procesus no ļaunprātīgas ārvalstu iejaukšanās un manipulācijām ar informāciju, tostarp pieņemot stingrus kiberdrošības un tiešsaistes kampaņu pārredzamības noteikumus;

19. aicina uzlabot politisko partiju un kampaņu finansēšanas regulējumu, tostarp pārredzamības palielināšanas pasākumus attiecībā uz politisko partiju līdzekļiem un izmaksām; mudina pārskatīt noteikumus par valsts reklāmu komerciālajos medijos un apmaksātu politisko reklāmu; uzsver, ka ir vajadzīgi funkcionējoši pārraudzības mehānismi, lai nodrošinātu partiju finansēšanas integritāti un

vienlīdzīgu un pienācīgu piekļuvi plašsaziņas līdzekļiem politiskajām partijām un neatkarīgajiem kandidātiem;

20. aicina turpināt modernizēt uz nopelniem balstītu publisko pārvaldi, risinot sistēmiskas politizācijas problēmas, stiprinot pārredzamus darbā pieņemšanas procesus un reformējot vietējās pašpārvaldes nolūkā sniegt labākus sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem un izstrādāt pielāgotas vietējās un reģionālās attīstības stratēģijas; mudina iestādes pastiprināt centienus, kā arī pieņemt un īstenot nepieciešamos tiesību aktus, lai uzlabotu sabiedrības uzticēšanos pārvaldei un veicinātu noturīgu un kompetentu civildienestu, kas var efektīvi reaģēt uz mūsdienu problēmām un kalpot sabiedrības vajadzībām; atzinīgi vērtē 2023.–2030. gada publiskās pārvaldes stratēģiju un ar to saistīto rīcības plānu 2023.–2026. gadam, kas pieņemts 2023. gada jūlijā; atzīst, ka šie dokumenti aptver visas attiecīgās reformu jomas un ka tajās ir noteikts skaidrs pamatscenārijs, mērķi un uzdevumi, tādējādi apzinot būtiskas politikas problēmas; tomēr pauž nožēlu par to, ka īstenošana pakāpe joprojām ir zema;

21. aicina veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu publisko iestāžu sistēmisko pārskatatbildību, izmantojot jēgpilnu un publisku apspriešanos ar ieinteresētajām personām, tostarp attiecībā uz reformu programmas īstenošanu, un sniegt atsauksmes par rīkotajām apspriešanām; atzinīgi vērtē likumu par vispārējām administratīvajām procedūrām, kas paredz vienkāršošanu, taču stingri iesaka to sistemātiski īstenot visā administrācijā;

22. mudina Ziemeļmaķedonijas iestādes atturēties no nepārredzamas, politizētas atlaišanas un iecelšanas amatos neatkarīgās struktūrās un aģentūrās, kā arī nodrošināt, ka iestādes tiek pienācīgi finansētas un ka lēmumi un ieteikumi tiek konsekventi īstenoti; ar nožēlu norāda, ka joprojām nav panākts progress Ombuda biroja nostiprināšanā;

Mediji un pilsoniskā sabiedrība

23. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas pastāvīgo progresu mediju brīvības nodrošināšanā; tomēr atgādina, ka nepieciešamas nepārtrauktas reformas, lai nodrošinātu neatkarīgu un noturīgu mediju vidi, tostarp reformējot tiesisko regulējumu, kas reglamentē tiešsaistes un bezsaistes medijus, lai to pilnībā saskaņotu ar Eiropas Mediju brīvības aktu[1], risinot pastāvīgās problēmas saistībā ar mediju īpašumtiesību pārredzamību, digitālo mediju atklāšanu un mediju koncentrāciju; uzsver, ka ir vajadzīga mediju reforma, ar kuru

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts), OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

prioritāte tiek piešķirta pret mediju koncentrāciju vērstiem pasākumiem, lai aizsargātu žurnālistikas integritāti; uzsver, ka ir steidzami jāapkaro ļaunprātīga ārvalstu ietekme mediju vidē, tostarp dezinformācija, ko izplata ar Krieviju un Ķīnu saistīti dalībnieki;

24. aicina iestādes pieņemt tiesisko regulējumu, kas efektīvi aizsargā žurnālistus, cilvēktiesību aizstāvjus, vides aizsardzības aktīvistus un citas ieinteresētās personas pret stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*), kā arī īstenot ES direktīvas pret *SLAPP*[1] noteikumus;

25. mudina iestādes nodrošināt iedzīvotājiem pilnīgu pārredzamību un netraucētu piekļuvi informācijai;

26. ar bažām norāda uz valdības reklāmas atjaunošanu komerciālajos medijos Ziemeļmaķedonijā; uzsver paaugstināto risku, ka šis pasākums varētu atvērt mediju tirgu izkropļojumiem un nepamatotai politiskai ietekmei, tādējādi apdraudot mediju neatkarību un plurālismu; atkārtoti aicina visaptveroši reformēt noteikumus, kas reglamentē valsts finansējumu un politisko partiju reklāmu plašsaziņas līdzekļos, norādot uz pārredzamības trūkumu, pastāvīgo valsts līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu politiskajai reklāmai un pastāvīgo plašsaziņas līdzekļu neatkarības apdraudēšanas risku, izmantojot nepārredzamus finansēšanas mehānismus; Kategoriski aicina pieņemt un īstenot šīs reformas pirms pašvaldību vēlēšanām, kas plānotas 2025. gada rudenī;

27. uzsver, ka ir jāstiprina plašsaziņas līdzekļu regulatora, sabiedrisko pakalpojumu raidorganizācijas un elektronisko sakaru regulatora neatkarība un spējas;

28. mudina rīkoties, lai uzlabotu sabiedrisko raidorganizāciju un plašsaziņas līdzekļu regulatoru redakcionālo un finansiālo neatkarību, objektivitāti un profesionalitāti, vienlaikus norādot uz pastāvīgo kavēšanos galveno pārraudzības struktūru iecelšanā un nepieciešamību pēc visaptverošiem modernizācijas centieniem; aicina noteikt stingrākus pārredzamības un īpašumtiesību noteikumus, lai atklātu slēptu ietekmi, tostarp ārvalstu sponsorētu mediju saturu, un izveidotu mehānismus koordinētu ārvalstu dezinformācijas tīklu identificēšanai un darbības pārtraukšanai;

29. norāda, ka dažas Ķīnas diplomātiskās struktūras ir finansējušas apmaksātu saturu un viedokļa fragmentus Maķedonijas mediju kanālos bez skaidra marķējuma; atgādina, ka 2023. gada analīzē tika

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1069 (2024. gada 11. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību”) (OV L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

konstatēts, ka Krievijas ar valsti saistītie dalībnieki izmantojuši Serbijas mediju starpniekus, lai izplatītu NATO naidīgus vēstījumus un vēstījumus par to, ka ES pieprasa, lai Ziemeļmaķedonija “atsakās no savas identitātes”;

30. pauž bažas par pastāvīgajiem draudiem, un uzbrukumiem neatkarīgajiem žurnālistiem un mediju profesionāļiem, tostarp mizoginisku aizskaršanu tiešsaistē, kas vērsta pret žurnālistēm sievietēm, bieži vien vēršoties pret tiem, kas informē par tiesiskuma, korupcijas un tieslietu jautājumiem; atzinīgi vērtē īpaša prokurora iecelšanu, lai uzraudzītu uzbrukumu žurnālistiem izmeklēšanu un pārraudzītu kiberiebiedēšanas ziņošanas mehānismu izveidi; aicina veikt stingrākus pasākumus, lai aizsargātu mediju profesionāļus no fiziskiem un nefiziskiem draudiem, aizskaršanas un neadekvātas retorikas izmantošanu no publisku personu puses;

31. mudina Ziemeļmaķedoniju turpināt centienus apkarot naida runu visos tās veidos un pret visām grupām, proaktīvi novērst un rūpīgi izmeklēt visus naida runas, naida noziegumu un iebiedēšanas gadījumus, sistemātiski saukt pie atbildības par saistītiem uzbrukumiem, lai panāktu notiesāšanu un garantētu to mērķu, piemēram, žurnālistu, pie minoritātēm piederošu cilvēku, kopienu, piemēram, bulgāru, un citu neaizsargātu grupu, drošumu un drošību;

32. pauž bažas par naida runas pastiprināšanos un pieaugošiem draudiem, ko rada dezinformācija tiešsaistes medijos, attiecībā uz kuriem Audiovizuālo mediju un audiovizuālo mediju pakalpojumu valsts aģentūrai nav regulatīvo pilnvaru; aicina pastiprināt pasākumus, lai atbalstītu pētniecisko žurnālistiku, faktu pārbaudes spējas un medijpratību un uzlabotu tiesisko regulējumu un iestāžu spēju nolūkā apkarot naida runu, dezinformāciju un ārvalstu iejaukšanos; pauž bažas par plaši izplatītajām dezinformācijas kampaņām, kas liek apšaubīt demokrātiskās vērtības un valsts mērķi par dalību ES; šajā sakarībā aicina ES iestādes sniegt atbalstu, lai palīdzētu valstij mazināt šo ļaunprātīgo ietekmi; atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas, kas veicina faktu pārbaudi medijos, digitālo pratību skolās un cīnās pret naida runas izplatīšanos un norāda, ka gandrīz 50 % Ziemeļmaķedonijas iedzīvotāju ir pieņēmuši nepatiesus vēstījumus par starptautiskiem notikumiem, jo īpaši attiecībā uz karu Ukrainā, uzsverot, ka ir steidzami jāstiprina sabiedrības noturība pret ļaunprātīgu manipulāciju ar informāciju;

33. uzsver, ka pilsoniskajai sabiedrībai ir būtiska loma demokrātijas un plurālisma veicināšanā un labas pārvaldības un sociālā progresa sekmēšanā; atzinīgi vērtē valsts dinamisko un konstruktīvo pilsonisko sabiedrību, kurai ir ļoti būtiska un pozitīva loma reformu procesā, un atgādina, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu iekļaujošas, savlaicīgas un jēgpilnas apspriešanās un pārredzamību, kā arī oficiālus sadarbības mehānismus; ņemot vērā iepriekš minēto,

atzinīgi vērtē nesen uzsākto valdības un pilsoniskās sabiedrības sadarbības padomes atjaunošanas procesu un aicina pastiprināt sadarbību starp valdību un pilsonisko sabiedrību, jo īpaši, lai mazinātu ASV Starptautiskās attīstības aģentūras (*USAID*) līdzekļu nesenās „iesaldēšanas” ietekmi uz pilsoniskās sabiedrības sektoru; norāda — lai gan pilsoniskās sabiedrības organizācijas darbojas kopumā labvēlīgā vidē, ir jāīsteno tiesiskais un finanšu regulējums, lai nodrošinātu, ka to publiskais finansējums tiek palielināts un ka to publiskā finansējuma mehānismi ir pārredzami; pauž bažas par ziņojumiem, ka pieaug naidīgu paziņojumu skaits pret pilsonisko sabiedrību, un mudina Iekšlietu ministriju kopā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām izstrādāt drošības protokolu, kas paredzēts cilvēktiesību aizstāvjiem, lai nodrošinātu viņu aizsardzību pret nevalstisko dalībnieku draudiem; kategoriski aicina vēl vairāk palielināt pilsoniskās sabiedrības lomu, nodrošinot, ka tās turpina jēgpilni iekļauties lēmumu pieņemšanas procesā, un apspriežoties ar Venēcijas komisiju pirms turpmāko tādu tiesību aktu pieņemšanas, kas saistīti ar nevalstiskām organizācijām (NVO);

Pamattiesības

34. uzteic Ziemeļmaķedoniju par to, ka tā ir ratificējusi lielāko daļu starptautisko tiesību aktu cilvēktiesību jomā; tomēr pauž bažas par īstenošanas līmeni, progresa trūkumu dzimumu līdztiesības jomā, pret dzimumu līdztiesību vērstu kustību pieaugumu un par to ietekmes palielināšanos, kas negatīvi ietekmē likumdošanas un politikas veidošanas procesus; mudina valdību pilnībā īstenot Stambulas konvenciju; aicina iestādes pieņemt jauno likumu par dzimumu līdztiesību un nostiprināt oficiālās valdības struktūras, kuru uzdevums ir veicināt dzimumu līdztiesību un uzlabot sieviešu stāvokli un tiesības visos līmeņos, kā arī nodrošināt dzimumu līdztiesības stratēģijas un valsts rīcības plāna efektīvu īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot atbilstošu finansējumu, uzlabojot koordināciju iestāžu starpā un saskaņojot valsts politikas lomas ar ES *acquis*;

35. mudina iestādes nodrošināt, ka tiek pilnībā un efektīvi īstenots spēkā esošais tiesiskais regulējums ar dzimumu saistītas vardarbības un vardarbības ģimenē upuru aizsardzībai, piešķirot pietiekamus budžeta resursus preventīviem pasākumiem un uzlabojot piekļuvi atbalsta pakalpojumiem, aizsardzības mehānismus un izdzīvojušajiem juridiski garantēto sociālo un ekonomisko tiesību īstenošanu; ņemot vērā minēto, norāda, ka 2023. gadā tika pieņemts Likums par finansiālas kompensācijas izmaksu vardarbīgos noziegumos cietušajiem, kurā integrēti Stambulas konvencijas standarti, lai nodrošinātu labāku aizsardzību personām, kas cietušas no vardarbības dzimuma dēļ; turklāt mudina iestādes pastiprināt centienus, lai mazinātu ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību ģimenē un palielinātu patversmju kapacitāti un personālu, kā arī labi apmācītu un dzimumsensitīvu

tiesībaizsardzības amatpersonu un tiesnešu, medicīniskā personāla un sociālo darbinieku skaitu;

36. ar bažām norāda uz smago situāciju, kādā atrodas jaunas sievietes cietumos un mazgadīgas meitenes vecumā no 14 līdz 16 gadiem, kurām trūkst izglītības un darba prasmju apguves iespēju un kuras bieži vien tiek pārmērīgi sazāļotas un nesaņem pietiekamu veselības aprūpi; mudina Ziemeļmaķedonijas iestādes veikt steidzamus pasākumus, lai uzlabotu ieslodzījuma apstākļus visiem ieslodzītajiem, samazinātu korupciju un izbeigtu necilvēcīgu izturēšanos, kā arī uzlabotu bijušo ieslodzīto probāciju un reintegrāciju sabiedrībā;

37. mudina Ziemeļmaķedoniju pilnībā īstenot 2023. gada Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību ziņojumā par Ziemeļmaķedoniju izklāstītos ieteikumus, lai novērstu konstatētos cilvēktiesību pārkāpumus;

38. atzinīgi vērtē to, ka attiecības starp etniskajām grupām saglabājās stabilas un Ohridas pamatnolīguma īstenošana turpinās; atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas centienus stiprināt minoritāšu tiesību aizsardzību, vienlaikus veicinot turpmāku finansiālu atbalstu; prasa nodrošināt pienācīgu finansējumu un personālu iestādēm, kas aizsargā mazākuma kopienu tiesības; aicina minoritāšu kopienu politiskos pārstāvjus nepopularizēt šķeltniecisku etnisko retoriku, kas atspoguļo politiku, kura nesenā pagātnē reģionā izraisīja dziļas ciešanas un karus; mudina Ziemeļmaķedoniju pilnībā īstenot Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību Padomdevējas komitejas ieteikumus attiecībā uz stratēģiju “Viena sabiedrība visiem un kultūru integrācija”; aicina Ziemeļmaķedoniju nodrošināt pietiekamu finansējumu un personālu Valodu likuma īstenošanas aģentūrai un Kopienas tiesību īstenošanas aģentūrai; pauž nožēlu par to, ka Ziemeļmaķedonija nav ratificējusi Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu hartu; gaida galīgo lēmumu par apstrīdēto Likumu par valodu lietojumu, kas var ietekmēt attiecības starp etniskajām grupām;

39. atzinīgi vērtē progresu, ko valsts ir panākusi sava bērnu tiesību tiesiskā un institucionālā satvara saskaņošanā ar ES *acquis* un starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem; norāda uz deinstitucionalizācijas stratēģijas īstenošanā panākto progresu un atzinīgi vērtē bērnu sekmīgo pārvietošanu no iestādēm uz aprūpi ģimeniskā vidē vai mazu grupu mājām; tomēr ar bažām norāda uz pastāvīgajiem pret bērniem, tostarp pret romu bērniem, vērstas vardarbības un diskriminācijas gadījumiem; tādēļ aicina valsti izveidot valsts struktūru, kas būtu atbildīga par visu to rīcībpolitiku koordinēšanu, kas saistītas ar ANO Konvencijas par bērna tiesībām un tās fakultatīvo protokolu īstenošanu;

40. mudina Ziemeļmaķedoniju veikt jēgpilnus pasākumus, lai atzītu un iekļautu nacionālās minoritātes un kopienas tās konstitūcijā,

veicinātu iekļautību, aizsargātu daudzveidību, apkarotu diskrimināciju un stiprinātu sociālo kohēziju saskaņā ar Eiropas vērtībām un demokrātijas principiem; aicina Ziemeļmaķedoniju pilnībā garantēt vienlīdzīgas tiesības un iespējas visām etniskajām kopienām valstī;

41. norāda, ka personas ar invaliditāti joprojām saskaras ar būtiskiem šķēršļiem, jo valsts tiesību akti joprojām nav saskaņoti ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām; atzinīgi vērtē valsts stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām 2023.–2030. gadam un kategoriski aicina to pienācīgi īstenot, tostarp attiecībā uz pietiekama izglītības asistentu skaita nodrošināšanu, lai bērnus ar invaliditāti efektīvi un sekmīgi iekļautu izglītības procesā;

42. atzinīgi vērtē pirmo tiesas spriedumu par naida runu pret LGBTIK kopienu, taču kategoriski aicina sistemātiski saukt pie atbildības par visiem naida runas, naida noziegumu un iebiedēšanas gadījumiem, iekļaut naida runu Krimināl kodeksā un atbildīgās iestādes glabāt pienācīgu statistiku par naida runas un naida noziegumu gadījumiem;

43. ar bažām norāda uz sociālajos medijos plaši izplatīto naida runu, jo īpaši attiecībā uz romiem, LGBTIK+ personām un citām marginalizētām grupām; mudina visus politiskos dalībniekus grozīt Likumu par civilstāvokļa aktu reģistru un nodrošināt ātru un netraucētu dzimuma juridisku atzīšanu, pamatojoties uz pašnoteikšanos, ievērot cilvēktiesības, nodrošināt cieņu un izveidot skaidru un pieejamu juridisko procesu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem; iesaka jaunajā Pamatizglītības likumā saglabāt nepārprotamu aizsardzību pret diskrimināciju dzimuma, seksuālās orientācijas un dzimumidentitātes dēļ un nodrošina saskaņotību ar valstu un starptautiskajām saistībām; mudina Ziemeļmaķedonijas Asambleju nekavējoties (no jauna) izveidot aktīvu starpparlamentāro LGBTIK+ grupu, lai atbalstītu un veicinātu LGBTIK+ tiesības;

44. aicina Ziemeļmaķedoniju stiprināt migrācijas pārvaldību, uzlabot saskaņotību ar ES acquis un risināt pastāvīgās problēmas likumīgas un neatbilstīgas migrācijas risināšanā, vienlaikus ievērojot cilvēka pamattiesības; atzinīgi vērtē ciešāku sadarbību robežu pārvaldības jomā un valsts spēju stiprināšanu migrācijas plūsmu pārvaldībā un migrantu kontrabandas, cilvēku tirdzniecības un citas organizētās noziedzības apkarošanā; mudina turpināt patvēruma procedūru un integrācijas politikas izstrādi, kā arī uzlabot uzņemšanas nosacījumus, saskaņā ar ES tiesisko regulējumu migrācijas jomā; uzsver reģionālās sadarbības nozīmi migrācijas pārvaldībā un mudina ES turpināt sniegt atbalstu resursu, tehniskās palīdzības un spēju veidošanas ziņā, lai efektīvi risinātu migrācijas problēmas;

45. aicina Ziemeļmaķedoniju pastiprināt centienus cīņā pret cilvēku tirdzniecību, jo īpaši vēl vairāk saskaņojot Krimināl kodeksu ar ES *acquis* un tās tiesību aktus, ar ko apkaro narkotiskās vielas;

Tiesiskums

46. ar nopietnām bažām norāda, ka valsts rezultāti korupcijas, tostarp augsta līmeņa korupcijas, apkarošanā ir pasliktinājušies, par ko liecina šīs valsts lejupslīde organizācijas *Transparency International* korupcijas uztveres indeksā, jo īpaši saistībā ar Krimināl kodeksa grozījumiem, kas ir vājinājuši tiesisko regulējumu, kā rezultātā ir izbeigtas daudzas izskatīšanā esošas lietas; atkārtoti norāda, ka šī lejupslīde uzsver steidzamo nepieciešamību veikt visaptverošas reformas; kategoriski mudina stiprināt pretkorupcijas regulējumu un nodrošināt efektīvu saukšanu pie atbildības, jo īpaši augsta līmeņa korupcijas lietās, veicot pienācīgu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kā arī taisot notiesājošus spriedumus; mudina pārskatīt nesenos Krimināl kodeksa grozījumus attiecībā uz notiesāšanas standartiem un noilgumu, lai nodrošinātu, ka netiek negatīvi ietekmēta kriminālvajāšana korupcijas lietās, jo īpaši sarežģītās un augsta līmeņa korupcijas lietās;

47. atgādina, ka ir vajadzīgi pietiekami finanšu līdzekļi un cilvēkresursi, lai ar plašiem pasākumiem, kas skar interešu konfliktus, lobēšanu, ētikas kodeksus un trauksmes cēlēju aizsardzību, nodrošinātu atturēšanas, novēršanas, atklāšanas, izmeklēšanas un sankciju mehānismu efektīvu un pastāvīgu piemērošanu amatpersonām;

48. norāda, ka saskaņā ar informāciju uzticēšanās līmenis tiesu iestādēm joprojām ir ļoti zems un ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai novērstu nesamērīgu ietekmi un iebiedēšanu; uzsver progresa trūkumu 2020. gada cilvēkresursu pārvaldības stratēģiju īstenošanā tiesās un prokuratūrā; kategoriski aicina novērst tiesnešu un prokuroru kritisko trūkumu, kas ietekmē tiesu sistēmas kvalitāti un efektivitāti; prasa stiprināt tiesu iestāžu neatkarību un pārredzamību un piešķirt līdzekļus, kas nepieciešami to efektīvai darbībai;

49. aicina stiprināt Tieslietu padomi un Prokuroru padomi, kā arī piešķirt tām nepieciešamos finanšu līdzekļus, vienlaikus nodrošinot to neatkarību; stingri mudina politiskos dalībniekus beigt iejaukties tiesu iestāžu darbā;

50. ar bažām norāda uz progresa trūkumu korupcijas novēršanā un apkarošanā un uz to, ka finanšu izmeklēšanā joprojām ir problēmas; uzsver, ka korupcija joprojām smagi ietekmē būtiskas politikas jomas; aicina ievērojami nostiprināt par organizētās noziedzības un finanšu noziegumu apkarošanu atbildīgo aģentūru operatīvās spējas un sadarbību, tostarp nodrošinot nepieciešamos finanšu resursus; mudina valsti uzlabot cīņu pret organizētiem noziegumiem, ekonomiskiem noziegumiem un kibernoziegumiem, stiprinot

partnerību ar Eiropolu, Eiropas Kibernoziedzības centru un *Eurojust*; aicina Ziemeļmaķedoniju pastiprināt savus centienus apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju;

51. prasa ieviest visus nepieciešamos pasākumus, lai efektīvi apkarotu organizēto noziedzību; mudina iestādes uzlabot koordināciju ar Nacionālā organizētās noziedzības apkarošanas koordinācijas centra starpniecību, kā arī piešķirt Organizētās noziedzības un korupcijas lietu valsts galvenā prokurora birojam nepieciešamos līdzekļus un personālu; uzsver, ka īpaša uzmanība un resursi ir jāvelta nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmu atklāšanai;

52. ar bažām norāda uz Ziemeļmaķedonijas daļējo saskaņošanos ar ES *acquis* cīņā pret organizēto noziedzību; atkārtoti aicina turpināt saskaņošanu ar ES *acquis* un veikt sistemātiskas finanšu izmeklēšanas, pastiprinot nelikumīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu, konfiskāciju, pārvaldību un iznīcināšanu;

53. aicina rūpīgi un pārredzami izmeklēt 2025. gada 16. martā ugunsgrēku Kočani naktsklubā, lai sauktu pie atbildības atbildīgās personas, kā arī atjaunināt un pilnībā īstenot tiesību aktus, lai novērstu līdzīgas traģēdijas un nodrošinātu labāku sabiedrības drošību un regulatīvo atbilstību, lai aizsargātu iedzīvotājus;

54. aicina ātri īstenot notiekošās reformas drošības un izlūkošanas nozarē un nostiprināt drošības un izlūkošanas struktūru neatkarību, izmantojot atbilstošu tiesisko regulējumu, vienlaicīgi arī uzlabojot demokrātiskās uzraudzības mehānismus; ar bažām norāda, ka Valsts drošības aģentūra joprojām atrodas Iekšlietu ministrijas telpās, tādējādi liekot apšaubīt tās kā neatkarīgas valsts pārvaldes struktūras statusu;

55. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas stingro apņemšanos cīnīties pret hibrīddraudiem; atzinīgi vērtē valdības iniciatīvu izveidot valsts stratēģisko satvaru dezinformācijas apkarošanai, kā arī valsts kiberdrošības stratēģijas 2025.–2028. gadam pieņemšanu; aicina turpināt centienus veidot noturību pret ārvalstu iejaukšanos un manipulācijām ar informāciju; uzsver, ka ir jāstrādā pie valsts stratēģijas, lai veidotu noturību pret dezinformāciju, kas ir valsts drošības apdraudējums, tostarp izmantojot uzlabotus kiberdrošības pasākumus un stratēģisko komunikāciju, kā arī izglītību un mediju pratību; aicina pilnībā izmantot ES mehānismus, piemēram, ātrās brīdināšanas sistēmu, lai reāllaikā atklātu ļaunprātīgu ārvalstu ietekmi galvenajos demokrātiskajos procesos, tostarp vēlēšanās;

56. pauž nopietnas bažas par to, ka Ziemeļmaķedonija un citas ES kandidātvalstis Rietumbalkānos sevišķi smagi cieš no Krievijas un Ķīnas darbībām, kas izpaužas kā ārvalstu iejaukšanās un dezinformācijas kampaņas, tostarp dezinformācija, hibrīddraudi un stratēģiska korupciju, ar nepārredzamu finanšu plūsmu un piespiedu

ieguldījumu prakses palīdzību; pauž satraukumu par Ungārijas valdības un Serbijas valdības lomu Ķīnas un Krievijas ģeopolitisko mērķu sasniegšanā; šajā sakarībā norāda uz risku, ko neproporcionālu aizdevuma līgumu dēļ rada atkarība no Ķīnas, kā arī nesenais aizdevums no Ungārijas bankas "Eximbank", kura izcelsme acīmredzot ir Ķīnā;

Sociālekonomiskās reformas

57. iesaka Ziemeļmaķedonijai turpināt veikt pasākumus, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un infrastruktūru, stiprinātu izglītību un digitālo infrastruktūru un uzlabotu sociālās aizsardzības sistēmas un to saikni ar nodarbinātības iniciatīvām; atzinīgi vērtē ar cilvēkkapitālu saistītu reformu iekļaušanu Izaugsmes plāna reformu programmā un aicina Ziemeļmaķedoniju pielikt pietiekamas pūles šo reformu īstenošanā, lai sasniegtu ilgtspējīgus rezultātus cilvēkkapitāla attīstībā bērniem un jauniešiem, kas ir noturīgas sabiedrības un ilgtspējīgas izaugsmes pamats;

58. atzinīgi vērtē reformu programmas un daudzgadu darba programmas pieņemšanu Ziemeļmaķedonijas reformu un izaugsmes mehānisma ietvaros, ar ko sniegs atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, samazinās birokrātiju un digitalizēs publisko sistēmu, un atzinīgi vērtē reformu programmā paredzētos pasākumus attiecībā uz digitālās infrastruktūras izvēršanu un jauno Elektronisko sakaru likumu, saskaņojot valsts tiesību aktus ar attiecīgo ES *acquis* un turpinot digitālo pārkārtošanos visā pasaulē;

59. mudina izstrādāt darba tirgus aktivizēšanas stratēģijas jauniešiem, ilgstošiem bezdarbniekiem, mazkvalificētām personām, sievietēm, personām ar invaliditāti un romiem un aicina pienācīgi novērtēt šos pasākumus; pieņem zināšanai bezdarba līmeņa uzlabošanos ilgtermiņā, tomēr norāda, ka būtu jāseko pasākumiem, kas nodrošinātu reālo algu pieaugumu, darba apstākļu uzlabošanu un darbinieku tiesību, tostarp arodbiedrību tiesību, aizsardzību; aicina pilnībā īstenot Likumu par darba strīdu mierīgu izšķiršanu;

60. mudina Ziemeļmaķedoniju virzīt uz priekšu digitālo pārveidi, jo īpaši uzlabojot visu iedzīvotāju digitālās prasmes un nodrošinot tiešsaistes piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem; atzīst demogrāfiskās problēmas, ar kurām saskaras Ziemeļmaķedonija, tostarp iedzīvotāju skaita samazināšanos, gados jaunu profesionāļu emigrāciju un novecojošu darbaspēku, un uzsver nepieciešamību novērst intelektuālā darbaspēka emigrāciju, jo īpaši medicīnas, tehnoloģiju un izglītības jomā; aicina īstenot mērķtiecīgu politiku, lai novērstu intelektuālā darbaspēka emigrāciju, uzlabotu ģimenēm labvēlīgu sociālo politiku un veicinātu migrantu atgriešanos; mudina sadarboties ar ES saistībā ar demogrāfiskās noturības stratēģijām, tostarp darba tirgus stimuliem, mājokļu atbalstu jaunām ģimenēm un investīcijām izglītībā un prasmju attīstībā, lai pielāgotos nākotnes

darba tirgus vajadzībām; aicina palielināt atbalstu inovācijai un konkurētspējai;

61. atzinīgi vērtē Garantijas jauniešiem pozitīvo ietekmi uz jauniešu bezdarba samazināšanu; aicina Ziemeļmaķedoniju pastiprināt centienus samazināt jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem bezdarba līmeni, kas joprojām ir augsts — 29,3 %; uzsver, ka ir jārisina sociālās problēmas, jānodrošina kvalitatīva nodarbinātības politika, jāveicina augšupēja sociālā kohēzija un konverģence ar ES standartiem un jāatbalsta virzība uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu;

62. atzinīgi vērtē centienus grozīt darba tiesības; mudina pilnībā saskaņot Likumu par darba attiecībām ar ES direktīvām, lai efektīvi garantētu tiesības uz vienādu darba samaksu par vienādu darbu, nodrošinātu darba samaksas pārredzamību un uzlabotu aizsardzību pret diskrimināciju grūtniecības un maternitātes dēļ; uzstāj, ka ir jāstiprina Valsts darba inspekcijas kompetence un spējas, lai nodrošinātu darba ņēmēju tiesību efektīvu aizsardzību, tostarp aizsardzību pret diskrimināciju darba tirgū;

63. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas pievienošanos vienotajai euro maksājumu telpai (SEPA) un atzīst, ka tas ir svarīgs solis ceļā uz dziļāku finansiālo integrāciju Eiropas tirgū un ātrāku un efektīvāku pārrobežu darījumu atvieglošanu; mudina Ziemeļmaķedoniju ieviest strukturālas reformas, lai stiprinātu ekonomiku un nodrošinātu valsts parāda atmaksājamību;

64. atzinīgi vērtē aicinājumus visus Rietumbalkānus iespējami visdrīzākajā laikā integrēt ES digitālajā vienotajā tirgū, kas būtiski palīdzētu radīt digitāli drošu vidi;

65. mudina iestādes pilnībā īstenot spēkā esošās tiesību normas, lai nodrošinātu piekļuvi primārās veselības aprūpes pakalpojumiem, īpašu uzmanību pievēršot sieviešu, māšu un bērnu seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un likvidējot šķēršļus, kas saistīti ar ģeogrāfiju, finansēm vai citām grūtībām; aicina veikt mērķtiecīgus pasākumus, lai palīdzētu neaizsargātām sieviešu grupām, tostarp romu sievietēm, lauku sievietēm un nabadzībā dzīvojošām sievietēm, piekļūt veselības aprūpei;

66. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts, īstenojot romu iekļaušanas stratēģiju 2022.–2030. gadam; tomēr pauž nožēlu par to, ka stratēģijā trūkst skaidras pieejas līdzdalībai, iespēju nodrošināšanai un spēju veidošanai; aicina iestādes īstenot attiecīgos rīcības plānus, nodrošinot pienācīgu uzraudzību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju, jo īpaši romu kopienas organizāciju, jēgpilnu un pārredzamu līdzdalību;

Vide, bioloģiskā daudzveidība, enerģētika un transports

67. atzinīgi vērtē to, ka 2025. gadā tika pieņemts Enerģētikas likums, un uzsver tā nozīmi drošas un kvalitatīvas eneroapgādes garantēšanā, kā arī efektīvas, konkurētspējīgas un finansiāli ilgtspējīgas enerģētikas nozares izveidē; mudina iestādes turpināt šo vērienīgo virzību un atgādina, ka ir jāpieliek papildu centieni, lai pilnībā sasniegtu energoefektivitātes, atjaunīgās enerģijas, energoapgādes drošības un emisiju samazināšanas mērķrādītājus; mudina šīs valsts iestādes saskaņot savus vides un klimata pārmaiņu tiesību aktus ar ES *acquis* un nodrošināt to izpildi; ar bažām norāda uz progresa trūkumu klimatrīcības jomā un to, ka vēl nav pieņemti galvenie tiesību akti; uzsver, ka klimatrīcības plānošanā ir jāintegrē dzimumu līdztiesība un sociālā iekļaušana, lai nodrošinātu, ka ar sievietēm, zemu ienākumu mājsaimniecībām un marginalizētām kopienām aktīvi apspriežas un tās gūst taisnīgu labumu no pārkārtošanās;

68. atzinīgi vērtē Eiropas Investīciju bankas pastāvīgo finansiālo un tehnisko atbalstu Ziemeļmaķedonijā, tostarp stratēģiskos infrastruktūras projektus, piemēram, VIII un X dzelzceļa koridora, Skopjes notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un pašvaldību ūdens infrastruktūras attīstības projektu; aicina īstenot iekļaujošu un taisnīgu pārkārtošanos, kas atbalstītu sociāli neaizsargātas iedzīvotāju grupas, mobilizējot publisko un privāto finansējumu zaļās pārkārtošanās īstenošanai, pilnībā īstenojot īpašus finansēšanas mehānismus un piesaistot ES un starptautisko atbalstu; uzsver, ka ir jārisina problēmas, kas saistītas ar specializētu darbinieku trūkumu un vājām institucionālajām un administratīvajām spējām, kuras apdraud kvalitātes kontroli un pienācīgu ietekmes uz vidi novērtējumu veikšanu, kuras apdraud kvalitātes kontroli un pienācīgu ietekmes uz vidi novērtējumu veikšanu;

69. ar bažām norāda, ka šai valstī gaisa un ūdens kvalitāte, kā arī notekūdeņu apsaimniekošana joprojām ir īpaši problemātiski jautājumi; mudina centrālo valdību un vietējās iestādes pastiprināt centienus, lai uzlabotu gaisa kvalitāti un samazinātu potenciāli letālu piesārņojumu; atgādina, ka situācija ir īpaši satraucoša Skopjē, kas ilgstoši ir bijusi viena no piesārņotākajām pilsētām Eiropā;

70. atzīst Ziemeļmaķedonijas kā reģionāla centra lielo potenciālu atjaunīgo energoresursu izmantošanā; mudina Ziemeļmaķedoniju pilnībā saskaņot tās ietekmes uz vidi novērtējumu ar ES *acquis*, īpašu uzmanību pievēršot sekundārajiem tiesību aktiem, kas attiecas uz maziem hidroenerģijas projektiem;

71. uzsver, ka par prioritāti steidzami jāizvirza vides aizsardzība; kategoriski mudina iestādes pieņemt nepieciešamos tiesību aktus un pastiprināt pasākumus bioloģiskās daudzveidības, ūdens, gaisa, klimatrīcības un reģionālās atkritumu apsaimniekošanas jomā, tostarp veicot visaptverošus ietekmes novērtējumus, stingri saucot pie atbildības par noziegumiem pret vidi un veicot pienācīgas

sabiedriskās apspriešanas, kas ļautu jēgpilni un pārredzami iesaistīt vietējās kopienas, NVO un zinātniskās iestādes;

72. aicina Ziemeļmaķedoniju noteikt tiesisko aizsardzību Smaragda tīkla teritorijām, kas noteiktas saskaņā ar Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību (Bernes konvencija), lai pasargātu tās no videi kaitīgiem projektiem; mudina valsti paplašināt savas aizsargājamās teritorijas, lai sasniegtu Kuņminas-Monreālas globālā biodaudzveidības satvara mērķrādītājus; atkārtoti norāda, ka ir steidzami jāpieņem likums par Mavrovas nacionālā parka atkārtotu pasludināšanu par aizsargājamu teritoriju, lai nodrošinātu, ka tiek turpināti un pabeigti būtiskie šā parka saglabāšanas centieni; mudina Ziemeļmaķedoniju savā aizsargājamo teritoriju sarakstā iekļaut Jablanicu, tādējādi nodrošinot tādu sugu izdzīvošanu, kas kritiski svarīga dzīvotņu saglabāšanai;

73. mudina Ziemeļmaķedonijas iestādes īstenot stingrākas aizsardzības un pārvaldības stratēģijas attiecībā uz apdraudēto sugu dzīvotnēm, kā arī pašām sugām, jo īpaši Balkānu lūsi, tostarp stingri vērsties pret noziegumiem pret dzīvo dabu, jo īpaši stingri īstenojot tiesību aktus, kas vērsti pret savvaļas dzīvnieku nelikumīgu nonāvēšanu un malumedniecību, lai aizsargātu bioloģisko daudzveidību;

74. atzinīgi vērtē to, ka Ziemeļmaķedonija turpina sadarboties ar Kosovu un Albāniju Šarplaninas pārrobežu nacionālā parka jautājumos; mudina Ziemeļmaķedoniju pastiprināt un paātrināt sadarbību ar kaimiņvalstīm, lai noteiktu aizsargājamās pārrobežu teritorijas un izstrādātu saskaņotus pārrobežu pārvaldības plānus;

75. uzsver, ka ir jārisina nacionālo parku finansiālās problēmas, lai uzlabotu dažādus aspektus, tostarp cilvēkresursus un vispārējo pārvaldību, ar mērķi stiprināt šo parku lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, nodrošināt atpūtas iespējas un atbalstīt vietējo ekonomiku;

76. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts Eiropas transporta tīkla (*TEN–T*) VIII un X koridora būvniecībā, un atzinīgi vērtē Kriva Palankas–Dlabočicas–Stracinas automaģistrāles pabeigšanu; tomēr mudina Ziemeļmaķedonijas valsts iestādes pastiprināt savus centienus, lai noteiktu prioritāti ilgtspējīgam transportam un uzlabotu enerģētikas infrastruktūras darbu, integrējot to Eiropas tīklos, un reģionālo savienojamību, kā arī novērst pastāvīgo kavēšanos kritiskās infrastruktūras attīstībā, tostarp izmantojot divpusējas sarunas; aicina Komisiju vajadzības gadījumā palīdzēt šajos centienos;

77. aicina pielikt papildu centienus, lai paātrinātu progresu attiecībā uz visiem dzelzceļa un autoceļu pamattīkla prioritārajiem posmiem, tostarp, kad vien iespējams, palielinot robežšķērsošanas punktu skaitu; norāda, ka VIII koridors ir stratēģiski svarīgs ES un NATO

ģeostratēģiskajai autonomijai, jo tas ir nozīmīgs loģistikas maršruts gar NATO dienvidu flangu;

Reģionālā sadarbība un ārpolitika

78. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas vērtīgo un nozīmīgo ieguldījumu reģionālajā sadarbībā un stabilitātē, iesaistoties reģionālās saimnieciskās un diplomātiskās iniciatīvās, piemēram, Berlīnes procesā, Izaugsmes plānā Rietumbalkāniem un kopējā reģionālā tirgus nolīgumu īstenošanā, un uzsver, cik svarīga ir to iekļautība;

79. atzinīgi vērtē valsts apņemšanos uzturēt labas kaimiņattiecības un atzīst tās lomu divpusējo strīdu miermīlīgā atrisināšanā, izmantojot dialogu un savstarpēju sapratni; šajā sakarībā uzsver, cik svarīgi ir pilnībā īstenot starptautiskos nolīgumus ar taustāmiem rezultātiem, tostarp Prespas nolīgums ar Grieķiju un Sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līgums ar Bulgāriju; aicina konsekventi iesaistīties dialogā un sadarbībā ar kaimiņvalstīm, lai stiprinātu reģionālo stabilitāti un veicinātu savstarpēju uzticēšanos; aicina vēl vairāk veicināt cilvēku savstarpējos kontaktus Dienvidaustrumeiropā;

80. pauž dziļas bažas par tā dēvēto “serbu pasaules” projektu un to, ka Ziemeļmaķedonijas valdības pārstāvji ir atklāti atbalstījuši un popularizējuši šo koncepciju un strādā pie tās īstenošanas; nosoda dalību sanāksmēs, kuru mērķis ir izveidot ietekmes sfēru, kas apdraud citu valstu suverenitāti un reģiona stabilitāti;

81. atgādina par nepieciešamību atvērt Dienvidslāvijas slepenā dienesta arhīvus (*UDBA* un *KOS*), kas tiek glabāti gan Ziemeļmaķedonijā, gan Serbijā; uzsver, ka šie arhīvi jāatver visā reģionā, lai pārredzamā veidā risinātu ar totalitāro pagātni saistītos jautājumus nolūkā stiprināt demokrātiju, pārskatatbildību un iestādes Rietumbalkānos;

82. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas nepārtraukto apņemšanos attiecībā uz eiroatlantisko drošību; atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas aktīvo lomu EDSO, jo īpaši tās prezidentūru EDSO 2023. gadā sarežģītā ģeopolitiskajā vidē un būtisko ieguldījumu ES krīžu pārvarēšanas misijās un militārajās operācijās; atzinīgi vērtē valsts pieskaņošanos ES ārpolitikai, drošības un aizsardzības politikai, tostarp tās skaidro reakciju uz Krievijas agresijas karu Ukrainā, pievienojoties ES pieņemtajiem ierobežojošajiem pasākumiem pret Krieviju un Baltkrieviju un sniedzot atbalstu Ukrainai; atzinīgi vērtē drošības un aizsardzības partnerības noslēgšanu ar ES 2024. gadā;

83. tomēr pauž nožēlu par to, ka Ziemeļmaķedonija bija vienīgā Rietumbalkānu valsts, kas ANO Ģenerālajā asamblejā 2025. gada februārī atturējās attiecībā uz Eiropas rezolūciju par Ukrainu, un tā vietā kopā ar tādām valstīm kā Gruzija un Ungārija atbalstīja ASV rezolūciju, kas bija negatīvs signāls attiecībā uz Ziemeļmaķedonijas

pievienošanos ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai un Eiropas kolektīvajai apņēmībai saglabāt mieru, starptautiskās tiesības un demokrātijas principus;

84. atzīst Ziemeļmaķedonijas dalību NATO kā būtisku ģeostratēģisku ieguldījumu reģionālajā drošībā un eiroatlantiskajā stabilitātē, tostarp ar valsts aktīvu dalību NATO misijās un operācijās un tās stratēģisko lomu miera un sadarbības veicināšanā Rietumbalkānos, kā arī ar notiekošo bruņoto spēku modernizāciju un reformām krīžu pārvarēšanas, kritiskās infrastruktūras un kiberaizsardzības jomā; uzsver to, ka dalība NATO stiprina Ziemeļmaķedonijas aizsardzības spējas, uzlabo drošības koordināciju ar ES un NATO sabiedrotajiem un attur no ārējiem destabilizācijas centieniem; mudina Ziemeļmaķedoniju padziļināt sadarbību ar ES un NATO hibrīddraudu apkarošanā, tostarp koordinējot kiberdrošību, kopīgi izsekojot dezinformāciju un veidojot noturību, un turpināt savus centienus, kas mudinātu ārējos spēkus atturēties no destabilizācijas mēģinājumiem; mudina Ziemeļmaķedoniju turpināt savus ieguldījumus aizsardzības modernizācijā un saskaņošanā ar NATO stratēģiskajām prioritātēm, lai vēl vairāk nostiprinātu tās kā uzticama drošības partnera lomu;

85. atzinīgi vērtē Tirānā notikušajā ES un Rietumbalkānu samitā noslēgto vienošanos par viesabonēšanas maksas samazināšanu; šajā sakarībā aicina iestādes, privātā sektora dalībniekus un visas ieinteresētās personas veicināt noteikto mērķu sasniegšanu par datu pārraides viesabonēšanas maksas starp Rietumbalkānu valstīm un ES ievērojamu samazinājumu un panākt citu maksu samazinājumu, lai līdz 2027. gadam cenas pietuvinātos vietējām cenām; atzinīgi vērtē to, ka ir stājies spēkā pirmais posms viesabonēšanas starp Rietumbalkāniem un ES ceļveža īstenošanā;

°

° °

86. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomes priekšsēdētājam, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Ziemeļmaķedonijas Republikas prezidentam, valdībai un Ziemeļmaķedonijas Republikas Asamblejai.